

ИНВЕСТИЦИОНО УРЕЂЕЊЕ ПОЛИГОНА У НИКИНЦИМА

НА ПОЧЕТКУ ВЕЛИКОГ ПОСЛА

Технички опитни центар добио је од Владе Србије 1,5 милион евра за инвестициона улагања у Центар за испитивање НВО у Никинцима. То су новци којима наша држава помаже предузећа наменске индустрије и Војску Србије како би се поспешила производња и извоз средстава НВО. У шта ће се та финансијска средства уложити и о важности планираних пројеката разговарали смо с директором ТОЦ-а пуковником проф. др Слободаном Илићем.

Д а су потребна капитална инвестициона улагања у полигон у Никинцима, једини те врсте у земљи, годинама указују припадници Техничког опитног центра, а добро знају и представници наменске индустрије и Војнотехничког института, који ту долазе ради испитивања. Тим пре што полигон сада ради пуном паром, јер се наменска индустрија развија и постиже боље резултате извоза. Зато се значајном и далекосежном може сматрати одлука државног руководства да финансијски помогне предузећа наменске индустрије и Технички опитни центар, ради поспешивања производње и извоза средстава НВО.

Колико је полигон важан за земљу могли су да се увере и они који су га ове године походили у више наврата, али и шира јавност која је посредством електронских медија пратила вежбу „Челик 2017“, одржану у мају. Први пут су на њему за јавност изведена бојева гађања из средстава НВО. У квалитет тих средстава НВО могли су касније да се увере и представници војнодипломатског кора на бројним приказима дела њихових карактеристика. Биле су то демонстрације домаћег знања, умећа и могућности полигона, али и савладавања у ходу проблема које је, како се показало, неопходно у даљем периоду решавати.

После поменуте одлуке Владе уследили су наредни кораци – одобрен је предлог инвестиционог пројекта у ТОЦ-у на основу Закључака Владе Републике Србије од 19. јуна 2017, а министар одбране је 25. октобра 2017. потписао одлуку о изградњи. Носилац пројекта је Управа за инфраструктуру СМР МО. Посао је 2. новембра поверен војним фирмама

– Војнограђевинском центру, као инвеститору, и Војнограђевинској управи „Београд“, као извођачу радова. Потписан је уговор о изградњи, на основу дефинисаних приоритета ТОЦ-а, за извођење радова прве етапе друге фазе на санацији објекта и постројења клима-коморе и постројења за водоснабдевање. О важности тих пројеката разговарали смо са директором ТОЦ-а пуковником проф. др Слободаном Илићем.

Деценијска прича

Они који на полигон долазе знају да се годинама прича о неопходним, а тешко остваривим инвестицијама (због обимности радова и потребних финансијских средстава) као што су замена система за водоснабдевање, нова електроенергетска мрежа, осавремењивање клима-комора, које служе за испитивање средстава НВО на екстремним температурама. Све су то капиталне инвестиције без којих је рад тог центра отежан. Напоменимо само да је снабдевање водом интерно преко хидрофорских постројења

из бунара, да је објекат за снабдевање водом стар 43 године, те да је систем за пречишћавања воде застарео и превазиђен и да је годинама било немогуће обезбедити исправну воду за пиће. Поред тога, водоводна мрежа изграђена је пре 70 година, када је полигон и грађен, а азбестне и оловне цеви треба свакако заменити. Време шан је и преко потребан објекат за испитивање на екстремним температурама, који је изграђен 1959. године, а последњи пут је ревитализован 1987. године.

Када је реч о електроенергетској мрежи, напајање полигона изведено је 10 kV каблом и то је једини објекат на територији Војводине који данас користи ту мрежу, а сви остали корисници су на 20 kV. Свуда је изведено прстенасто снабдевање, а једино ту постоји линијски вод из села Никинци ка њима. Поред тога, проблем је и у раду шест инсталираних трафо-станица, које су произведене у периоду од 1961. до 1974. године. Зато је напајање електричном енергијом непоуздано и понекад до-

Дејша са вежбе „Челик 2017“

Изглед клима-коморе

лази до промена напона, што угрожава рад веома важне и скупоцене испитно-мерне опреме.

Због свега тога у ТОЦ-у су се годинама сналазили на разне начине. Данас поготово, кад установе Војске Србије и Министарства одбране и предузећа наменске индустрије имају готово свакодневне потребе за испитивањима наоружања, муниције и осталих средстава НВО на полигону и коришћење различитих полигонских капацитета.

– На полигону имамо велике потрошаче воде и електричне енергије и до сада смо прекиде у снабдевању успешно решавали годинама. У случају нестанка електричне енергије, као минимално премоштавање користимо 175-киловатни агрегат, који се аутоматски укључује. Тиме смо делимично решили проблем да се приликом вишедневних или вишенедељних

циркусирања са променама температуре и влаге у случају нестанка електричне енергије експерименти, ипак, доведу до краја – каже директор ТОЦ-а.

Добијена средства од 1,5 милион евра стигла су у прави час, као „дар с неба“, јер ће се захваљујући улагању у савремену опрему и пратеће објекте створити услови за нормалан боравак, живот и рад на полигону „Никинци“. И што је посебно значајно, оствариће се услови за несметана полигонска испитивања НВО, ради испуњења захтева институција Министарства одбране и Војске Србије и одбрамбене индустрије Србије. Директор прича о томе колико је дуг пут до тих средстава требало проћи.

– Захтев о неопходности замене тих система упутили смо Управи за инфраструктуру 2012. године. Знали смо да је то комплексан посао, који

подразумева комплетно нов извор воде, санирање објекта у коме се производи вода, прављење нове „фабрике“ воде, нове водоводне и хидрантске мреже. Урађен је програм реализације и утврђено је да је то инвестиција у вредности већој од 170 милиона динара. Била је то информација коју сам рекао на састанку на коме је разговарано са тадашњим премијером, а данашњим председником Републике Србије, о улагањима у наменску индустрију и ТОЦ. Рекао сам да је полигон још једна фабрика без које предузећа наменске индустрије, која производе средства НВО, не би могла да верификују резултате свога рада, као и носиоци развоја. И драго ми је да је неко после 40 година препознао да у њега треба улагати и што смо добили онолико средстава колико смо тражили – истиче директор ТОЦ-а и додаје како је срећна окол-

Агрегати

водоводна и хидрантска мрежа, угради нова опрема у објекат КН-36, који је машинско постројење за прецишћавање воде – „деферезациона станица“. Бушиће се и нови артешки бунар.

– Испројектовано је тако да притисак у цевоводу буде увек толики колико је задат, да се све време мери и да пумпе које покрећу електромотори са фреквентном регулацијом у повратној вези добијају о томе информацију. Притисак ће се регулисати тако да увек буде задате вредности и сходно томе повећавати и смањивати. А вода коју ћемо добити биће квалитетна и моћи ће да се пије – каже пуковник проф. др Слободан Илић.

У пројекту за модернизацију су и клима-коморе – објекат КН-57. Оне ће се, према директоровим речима, модернизовати и аутоматизовати тако да се на раду постројења ангажује минимум радне снаге. Обе клима-коморе имаће бољу термоизолацију, чиме ће се остварити знатна уштеда енергената. Модернизацијом процесорских постројења скратиће се време достизања жељене температуре, а заменом грејачке секције у топлој вентилационој комори оствариће се знатна уштеда потрошње електричне енергије. Замениће се и улазна врата на обе коморе савременијим и на тај начин ће се остварити знатно стабилнији рад и компресора и грејача. Постојећи класично водено-хлађени компресо-

сам чуо да ће радове изводити војно-грађевинска установа, јер сматрам да ће се радити лакше и брже са извођачем радова из система одбране. Те инвестиције унапредиће постојеће техничко-технолошке услове и обезбедити несметан рад и живот на полигону. Сада смо на почетку тог великог посла – истиче пуковник Илић.

Пројекти који доносе значајне промене

Добијена финансијска средства помоћи ће да се покрене замајак промена боље. Неће моћи одмах да се реализују сви предвиђени пројекти, али нам је директор ТОЦ-а рекао шта ће моћи да се реши.

Када је реч о води, каже он, предвиђено је да се реконструише

ност била и та што је у време доношења одлуке о инвестиционом улагању у полигон у току била израда пројектне документације.

– Годину дана раније Управа за инфраструктуру одвојила је осам милиона динара за пројектовање и написала тендер на који су се јављале фирме. Изабран је најбољи понуђач. Пројектна документација завршена је у мају ове године, а у јуну је предата Управи за инфраструктуру. Потом је то прегледала комисија за пријем пројектне документације у Управи за инфраструктуру и пројекат је поверен војној фирми. Било ми је драго кад

Много шта на полигону раде сами – замењују кровове, олуке, крече фасаде

ри замениће се тростепеним, ваздушно хлађеним, који ће поједноставити рад и биће енергетски ефикаснији. Модернизацијом ће бити омогућено да се многе операције могу програмирају преко рачунара.

– Дежурни официр моћи ће да види колике су температуре у клима-коморама, а посредством камера моћи ће и да се види шта се дешава са испитиваним средством. Поред тога, испитивачи ће, уградњом апликације на својим рачунарима, моћи и код куће да прате колика је температура у клима-комори – објашњава директор ТОЦ-а.

Према проценама, за све те радове биће потребно око годину дана.

Перспектива

До сада су у ТОЦ-у успели где год је могуће да реше нека важна питања за рад полигона, ангажујући пре свега средства из оствареног прихода. У неким активностима значајна је била и подршка државе. За њих, а уопште и за сва предузећа наменске индустрије и установе Министарства и Војске, важно је што је марта 2015. године потписан споразум са „Војводинашумама“ (а на основу Одлуке

Пућ дуг седам километара носивости 40 тона на граници зоне А и Б

Владе Републике Србије из 2014. године) да се полигон прошири за око 1.600 хектара.

Наиме, део терена који је у власништву „Војводинашумама“ проглашен је земљиштем значајним за систем одбране. На тај начин ТОЦ је добио условно проширење од 800 хектара. На основу те одлуке Владе,

а уз одобрење министра одбране, склопљен је и потписан уговор којим је 1.600 хектара подељено на зону А и зону Б. Зона А проглашена је за рестриктивну зону и у њу запослени у „Војводинашумама“ не могу да уђу и баве се одржавањем и сечом шума, а да се не јаве Команди полигона. За разлику од тога, у зони Б могу свако-

дневно да раде, али су дужни да изађу оног дана кад им се најави да ће бити изведени опити. Поред тога, у сарадњи ТОЦ-а и „Војводинашума“ направљен је пут дуг седам километара на граници зона А и Б, који има носивост 40 тона. Сада тим путем могу да прођу њихови шлепери и оду у оне делове шуме где до сада нису долазили.

Постављене су и ограда и бодљикава жица, а урађене су и 22 рампе и три велике капије, тако да је сада, како каже директор, полигон у већој мери ограђен. Прошле године урађена је и његова јужна страна, тако да је путем дугим три километра спојен источни и западни са јужним делом, а тиме је омогућен несметан циркуларан обилазак полигона.

– Ове године урађен је пут дуг три километра за нови пласман за гађање пројектилима до 40 милиметара на дometима до 3.000 метара са континуалним даљинама. Израђен је бедем широк 50 m, висок 20 m и дубок 25 метара. За 2018. годину планирано је да се уради хватач пројектила на А пласману и да на западној страни полигона пресвучемо новим асфалтом најмање 15 километара пута. На тај начин санирале би се ударне рупе и неравнине на путу – каже директор ТОЦ-а и додаје како много тога на полигону раде сами, ангажујући средства из прихода Техничког опитног центра – замењују кровове, олуке, крече фасаде.

– Ако бисмо успели да у наредном периоду реконструишемо елек-

троенергетске инсталације и уредимо путеве, онда на полигону не би требало да имамо значајније инфраструктурне инвестиције наредних 30 година – истиче пуковник проф. др Слободан Илић, директор Техничког опитног центра.

То је значајно јер је полигон у Никинцима врло комплексан и сложен систем и неопходно је да се у њега непрекидно улаже. Када се буду реализовали сви поменути пројекти, врло брзо ће сви у ланцу развоја, производње и испитивања средства НВО осетити благодети модернизација. Посебно они у Техничком опитном центру, којима полигон припада. ■

Мира ШВЕДИЋ
Фото-документација ТОЦ-а

